

**Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων
Φόρος Κληρονομιών, Δωρεών και
Γονικών Παροχών**

21.11.2024

Βιβλιογραφία

- Φωτόπουλος Ι., Φορολογία Κληρονομιών, Δωρεών & Γονικών Παροχών, 2013
- Φωτόπουλος Ι., Η Φορολογία Μεταβίβασης Ακινήτων, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1999

Συστηματική κατάταξη

- Φόροι εισοδήματος
- Φόροι περιουσίας ή κεφαλαίου
  - ◆ Φόροι κατοχής περιουσίας
    - Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ)
    - Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ)
    - Ειδικός Φόρος Ακινήτων (ΕΦΑ)
  - ◆ Φόρος κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών
- Φόροι επί της δαπάνης
  - ◆ Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων (ΦΜΑ)

Πρακτική κατάταξη στις ΔΟΥ

- Τμήμα Εισοδήματος
- Τμήμα Κεφαλαίου
  - ◆ Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ)
  - ◆ Ειδικός Φόρος Ακινήτων (ΕΦΑ)
  - ◆ Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων (ΦΜΑ)
  - ◆ Φόρος Κληρονομιών, Δωρεών και Γονικών Παροχών
- Τμήμα ΦΠΑ και Παρακρατούμενων Φόρων

Πρακτική κατάταξη της φορολογίας ακίνητης περιουσίας

- Φορολογία κατοχής ακίνητης περιουσίας
  - ◆ Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ)
  - ◆ Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ)
  - ◆ Ειδικός Φόρος Ακινήτων (ΕΦΑ)
  - ◆ Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων
  - ◆ Τέλος καθαριότητας-φωτισμού (ανταποδοτικό τέλος)
- Φορολογία του εισοδήματος από την ακίνητη περιουσία
  - ◆ Φόρος εισοδήματος (εισόδημα από κεφάλαιο)
- Φορολογία της μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας
  - ◆ Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων (ΦΜΑ)
  - ◆ ΦΠΑ στη μεταβίβαση νεόδμητων οικοδομών
  - ◆ Φόρος Κληρονομιών, Δωρεών και Γονικών Παροχών
  - ◆ Φόρος υπεραξίας (φόρος εισοδήματος)

Φορολογία της περιουσίας

Πρακτική κατάταξη

	Ακίνητα	Κινητά
Απόκτηση	ΦΠΑ ΦΜΑ Φόρος Κληρ., Δωρεών κ.λπ.	ΦΠΑ Φόρος Κληρ., Δωρεών κ.λπ.
Κατοχή	ΕΝΦΙΑ ΤΑΠ ΕΦΑ	Φόρος πολυτελούς διαβίωσης
Μεταβίβαση	Φόρος εισοδήματος (υπεραξίας)	-
Εκμετάλλευση	Φόρος εισοδήματος	

Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων

- Σύστημα φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων:
- 1η μεταβίβαση (νεόδμητο): Φ.Π.Α.
- Επόμενες μεταβιβάσεις: ΦΜΑ

Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων

- Νομική βάση: AN 1521/1950 (κυρώθηκε με το Ν. 1587/1950)
- **Φορολογικό υποκείμενο:** ο αγοραστής – υπερθεματιστής – ο καταβάλλων την αποζημίωση
- Ο πωλητής: δεν υπόκειται σε ΦΜΑ, υπόκειται όμως σε φόρο εισοδήματος (άρθρο 33 ΚΦΕ) για την υπεραξία (διαφορά μεταξύ αγοράς-πώλησης)
- Αναστολή ως το τέλος του 2024 μόνο για ακίνητα που αγοράστηκαν από 1.1.2013
- **Φορολογικό αντικείμενο:** το μεταβιβαζόμενο εμπράγματο δικαίωμα
- **Φορολογική βάση:** Αξία της μεταβίβασης (αγοραία αξία, αντικειμενικό σύστημα του άρ. 41 του Ν. 1249/1982),
- Δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την αντικειμενική αξία
- **Φορολογικός συντελεστής:** 3% για μεταβιβάσεις δικαιωμάτων σε ακίνητα
1 \$ USD ανά κόρο χωρητικότητας για μεταβιβάσεις πλοίων

Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων

Απαλλαγές

- 1η κατοικία: άγαμος ή έγγαμος ενήλικας εφόσον δεν έχει εμπράγματο δικαίωμα σε κατοικία ή ιδανικό μερίδιο αυτής
- Χήρος ή διαζευγμένος με επιμέλεια ανήλικων τέκνων
- Άγαμη μητέρα – εξ αναγνώρισεως πατέρας
- Άγαμος ενήλικας με αναπηρία 67%
- Έγγαμος με τέκνα με αναπηρία
- Τέκνα ορφανά
- Σύζυγος εν διαστάσει και αιτών τη λύση του γάμου
- Άπαξ η απαλλαγή

Έλληνες, ομογενείς,
κάτοικοι ΚΜ ΕΕ –
ΕΟΧ,
αναγνωρισμένοι
πρόσφυγες, πολίτες
τρίτων χωρών

Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων

- Δημόσιο
- ΝΠΔΔ
- ΟΤΑ
- Ιερές Μονές – ναοί
- Εταιρείες επένδυσης σε ακίνητη περιουσία
- Μετασχηματισμός εταιρειών

Φορολογικό υποκείμενο φόρου κληρονομιών

- Νομική βάση: Ν. 2961/2001
- Κληρονόμοι / κληροδόχοι
- Διαχωρισμός σε τάξεις:
  - ♦ Α' κατηγορία
    - ο σύζυγος του κληρονομουμένου
    - ο συμβληθείς με σύμφωνο συμβίωσης
    - οι κατιόντες πρώτου βαθμού (τέκνα),
    - οι κατιόντες εξ αίματος δεύτερου βαθμού (εγγόνια)
    - οι ανιόντες εξ αίματος πρώτου βαθμού (γονείς)

Φορολογικό υποκείμενο φόρου κληρονομιών

- Διαχωρισμός σε τάξεις:
  - ◆ Β' κατηγορία
    - οι κατιόντες εξ αίματος τρίτου και επόμενων βαθμών (δισέγγονα)
    - Οι ανιόντες εξ αίματος δευτέρου και επόμενων βαθμών (παππούδες)
    - Τα εκούσια ή δικαστικά αναγνωρισθέντα τέκνα
    - Οι κατιόντες του αναγνωρισθέντος
    - Οι αδελφοί (αμφιθαλείς ή ετεροθαλείς)
    - Οι συγγενείς εξ αίματος τρίτου βαθμού εκ πλαγίου

Φορολογικό υποκείμενο φόρου κληρονομιών

- Διαχωρισμός σε τάξεις:
  - ◆ Β' κατηγορία (συνέχεια)
    - πατριοί και μητρίες
    - τα τέκνα από προηγούμενο γάμο του συζύγου
    - τέκνα εξ αγχιστείας (γαμπροί - νύφες) και
    - ανιόντες εξ αγχιστείας (πεθεροί – πεθερές)
  - ◆ Γ' κατηγορία
    - οποιοσδήποτε άλλος εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγενής του κληρονομούμενου
    - εξωτικός

Φορολογικό αντικείμενο φόρου κληρονομιών

- Κτήση περιουσίας αιτία θανάτου από:
  - ♦ Κληρονομία, κληροδοσία ή τρόπο
  - ♦ Νέμηση ανιόντος
  - ♦ Σύμβαση ασφάλισης ζωής του κληρονομουμένου (εφόσον δεν ορίζεται στο ασφαλιστήριο ο δικαιούχος)
  - ♦ Αυτασφάλιση του κληρονομουμένου

Φορολογική βάση φόρου κληρονομιών

- Καθαρή αξία: ενεργητικό - παθητικό
- Αξία των στοιχείων της κληρονομιάς
  - ◆ Ακίνητα:
    - Αντικειμενική αξία
    - Αγοραία αξία (συγκριτικά στοιχεία)
  - ◆ Κινητά: αγοραία αξία
- Συνυπολογισμός προηγούμενων δωρεών ή γονικών παροχών

Φορολογική βάση φόρου κληρονομιών

- Αν ο φορολογούμενος θεωρεί την αντικειμενική μεγαλύτερη από την αγοραία αξία, μπορεί να ζητήσει τον προσδιορισμό της αξίας από το αρμόδιο διοικητικό πρωτοδικείο (άρθρο 10 παρ. 4 Ν. 2961/2001
  - ♦ Προθεσμία: 60 ημέρες από τη δήλωση
  - ♦ Δεν ασκείται ενδικοφανής
- Μπορεί να προσδιοριστεί και κατόπιν προσβολής της πράξης διοικητικού προσδιορισμού με ενδικοφανή (ΣτΕ 152/2023)

Φόρος Κληρονομιών, Δωρεών και Γονικών Παροχών

Φορολογικός συντελεστής φόρου κληρονομιών

Α' Κατηγορία		Β' Κατηγορία		Γ' Κατηγορία	
Έως 150.000	0	Έως 30.000	0	Έως 6.000	0
150.000 – 300.000	1%	30.000 – 100.000	5%	6.000 – 72.000	20%
300.000 – 600.000	5%	100.000 – 300.000	10%	72.000 – 267.000	30%
Άνω των 600.000	10%	Άνω των 300.000	20%	Άνω των 267.000	40%

Φορολογικό υποκείμενο φόρου δωρεών

- Δωρεοδόχος
- Διαχωρισμός σε τάξεις: ίδιος με το φόρο κληρονομιών

Φορολογικό αντικείμενο φόρου δωρεών

- Κτήση περιουσίας αιτία δωρεάς:
  - ♦ Σύμβαση δωρεάς
  - ♦ Κάθε παροχή, παραχώρηση ή μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου χωρίς αντάλλαγμα, έστω και αν δεν καταρτίστηκε έγγραφο (άτυπη δωρεά)
  - ♦ Ποσά ή συντάξεις από ασφάλεια ζωής (όταν στο ασφαλιστήριο ορίζεται ρητώς ο δικαιούχος)

Φορολογική βάση φόρου δωρεών

- Αξία των δωρηθέντων
  - ♦ Ακίνητα:
    - Αντικειμενική αξία
    - Αγοραία αξία (συγκριτικά στοιχεία)
  - ♦ Κινητά: αγοραία αξία
- Συνυπολογισμός προηγούμενων δωρεών ή γονικών παροχών

Φορολογικός συντελεστής φόρου δωρεών

- Ίδιος με το φόρο κληρονομιών
- Εξαιρέσεις
  - ♦ Δωρεοδόχοι α' κατηγορίας
    - Αφορολόγητο 800.000 €
      - Για χρηματικά ποσά απαιτείται διατραπεζική μεταφορά
    - Το υπερβάλλον φορολογείται με 10%
  - ♦ Δωρεά χρηματικών ποσών – αυτοτελής φορολόγηση από το 1ο ευρώ
    - Δωρεοδόχοι β' κατηγορίας: 20%
    - Δωρεοδόχοι γ' κατηγορίας: 40%
- Κατά τον υπολογισμό του φόρου εκπίπτει ο φόρος προηγούμενων δωρεών ή γονικών παροχών

Φορολογική βάση φόρου δωρεών

- Αξία των δωρηθέντων
  - ◆ Ακίνητα:
    - Αντικειμενική αξία
    - Αγοραία αξία (συγκριτικά στοιχεία)
  - ◆ Κινητά: αγοραία αξία
- Συνυπολογισμός προηγούμενων δωρεών ή γονικών παροχών

Φορολογία γονικών παροχών

- Γονική παροχή: παροχή περιουσίας σε τέκνο από οποιονδήποτε γονέα
- Φορολογικό υποκείμενο: τέκνο
- Φορολογικό αντικείμενο: το δωρηθέν (κυρίως ακίνητο)
- Φορολογική βάση: ίδια με το φόρο δωρεών
- Συντελεστής:
  - ♦ 10% (αφορολόγητο 800.000 €)
  - ♦ απαλλαγή της πρώτης κατοικίας (άρθρο 43 Ν. 2961/2001):
    - Άγαμοι: έως 200.000 €
    - Έγγαμοι: έως 250.000 €
    - Κάθε παιδί (έως δύο): 25.000 €
    - Τρίτο παιδί και επόμενα: 30.000 €
- Συνυπολογίζονται προηγούμενες γονικές παροχές